

N:o 40.

Af herr **Kerfstedt**, om anslag till lån åt behöfvande fiskare för inköp af båtar eller fiskeredskap m. m.

Uti Kongl. Maj:ts nådiga proposition till innevarande Riksdag äskas en förhöjning af anslaget till fiskerinäringens understöd från nuvarande beloppet 17,600 till 42,000 kronor. Då jag emellertid anser, att de synnerligen magtpåliggande intressen, som af föredragande departementschefen i sådant hänseende omförmälas, icke kunna tillgodoses med mindre än att derutöfver anvisas ett belopp för att i vissa fall medelst lån bistå berörda näringsidkare, tillåter jag mig att på nedan anförda grunder härom göra vördsam hemstallan.

Huru vidt skilda våra söt- och saltvattensfisker, våra fisker vid vestkusten och i Östersjön till sin natur än äro, bör dock en statistisk utredning af deras tillstånd och förändringar för de ändamål, herr statsrådet och chefen för kongl. civildepartementet i sitt underdåniga förslag anført, vara af oomtvistlig praktisk betydelse.

Hafsfiskerna, hvilka, såsom bekant, äro flera gånger mera inkomstbringande än sötvattensfiskerna, hafva utan tvifvel behof af vida kraftigare understöd från statens sida än hittills varit fallet, och att de uppoffringar, som på dem göras, kunna bära rika frukter, har den inom Halland vunna erfarenheten på ett slående sätt ådagalagt, i det att sillfisket på grund af förbättrade fångstmetoder inom få år stigit till omkring tredubbla värdet mot förut.

Åberopande departementschefens underdåniga anförande, med exemplen från andra mera fiskeidkande land för ögonen samt med stöd af erfarenhet från min hemort, får jag såsom mest lämpliga för och i behof af statsunderstöd framhålla följande grenar af eller medel att förbättra vårt eget lands fiskerinäring.

Inom de län, der däckade fiskebåtar finnas till så stort antal, att försäkringsföreningar för dem kunna bära sig, bör staten, enligt mitt förmenande, söka genom understöd bringa sådana till stånd och sedan, åtminstone under de första fem åren af deras tillvaro, liksom i Bohus län skett, hålla dem uppe. Det har nemligen, företrädesvis af ekonomiska anledningar, hittills visat sig mycket svårt att ordna denna fråga, och dock äro sådana föreningar nödvändiga för att vid olycks-händelser skydda fattiga fiskare från fullständig ekonomisk undergång.

Då det för närvarande ej gerna kan ifrågasättas att utan vederbörande kommuners borgen erhålla statsunderstöd för anläggande, förbättring eller underhåll af mindre fiskehamnar, och små fiskaresamhällen i allt för många fall äro ur stånd att ställa sådan säkerhet, torde staten äfven härutinnan böra på annat sätt än hittills träda emellan. Och då fisket bedrifves längre ut till sjös, kräfvast vidare, synnerligen höst- och vintertid, oundgängligen inseglingslyktor vid hamnarne, en ångelägenhet som blifvit alltför litet tillgodosedd, men hvaruti staten jemväl må räcka de obemedlade en hjälpsam hand.

Om också några få län, såsom Hallands och de skånska, nu mera äro nog lyckliga att ega för fisket fördelaktiga samfärdsmedel, så må dock erinras, att de flesta bland våra kustlandskap fortfarande äro illa lottade i detta afseende. Visserligen får det väl knappast ifrågasättas, att af de inskränkta summor, som kunna anslås till fiskeriernas direkta understöd, lemna något som helst bidrag för åstadkommande af nya jernvägs- eller ångbåtslinier, men till understöd åt för fisket synnerligen viktiga telefonledningar, som eljest ej hafva utsigt att bringas till stånd, exempelvis inom Blekinge, Gotlands och Vesternorrlands län, i likhet med hvad redan skett i Bohus län, om ock ännu i för ringa utsträckning, anser jag med rättvisa och billighet öfverensstämmande, att ett årligt belopp ställes till förfogande.

Ytterst sällan kunna fiskarena sjelfva, och endast undantagsvis äro de hågade att vidtaga några åtgärder för uppsökande af nya fiskeplatser för sill, makrill, flundror och andra vandringsfiskar eller pröfvande af främmande fiskredskap och dylikt, oaktadt ofantligt mycket vore att härutinnan åtgöra till våra hafsfiskens fromma. Med ett eller flera mindre segelfartyg skulle visserligen rätt mycket kunna i denna riktning uträttas, men under större delen af året blifva de för sådana farkoster lämpliga arbetsdagarne allt för fåtaliga, i jämförelse med hvad förhållandet blefve, om en härför afsedd ångbåt funnes att tillgå. Då dessutom till exempel de halländske och blekingske fiskarena vid sina höstfisken äro, liksom de bohyslänske, i största behof af en ång-

båts bistånd vid uppkommande stormar och ofta äfven för inbogsring, synas tvingande skäl bjuda, att staten inköper eller på annat sätt anskaffar åtminstone en lämplig, sjögående ångare, att användas i fiskeriernas tjänst.

Flera ur praktisk synpunkt erforderliga utredningar äro emellertid af den natur, att andra farkoster måste härvid användas, och bland sådana må exempelvis påpekas försök att med hommor fånga vandringsål vid vestkusten.

För främjandet af såväl exporten som förbrukningen inom landet af fiskeprodukter vore i hög grad af nöden, att konserverings- och tillverknings sättet för åtskilliga bland dem förbättrades, och till uppmuntran af denna industrigren vore ett årligt penningbidrag från statens sida helt visst mycket väl användt.

Beträffande insjö- och elffiskena torde den vid dem välbehöfliga tillsynen öfver fiskeristadgarnes efterlefnad icke uteslutande böra bekostas af staten. Endast der tillsynen vore af synnerlig vikt för till exempel ett laxfiskes bestånd, eller der staten har viktiga egna intressen att bevaka, borde densamma ensam eller delvis bestrida kostnaderna därför.

Bland åtgärder, som från det allmännas sida kunna ifrågasättas för utvecklande af vårt insjöfiske, hvilket årliga afkastning uppskattas till 2,000,000 kronor, intager måhända den af fiskerintendenten föreslagna fiskodlingsanstalten främsta rummet, men derjemte förtjena i hög grad att beaktas upprättandet af en fackskola för insjöfiskare samt undersökning af några mera typiska insjöar, i ändamål att möjliggöra en fullt rationel fiskodling.

Såsom från flere håll på senaste tiden framhållits, äro fiskeritjänstemännens antal redan nu otillräckligt, och i ännu högre grad måste detta omdöme ega befogenhet, om deras verksamhetsfält vidgas. Men innan nya tjänster af sådan anledning inrättas, låge det utan tvifvel närmast till hands att öka nuvarande begge assistenters löneförmåner, exempelvis till samma belopp som landtbruksingenjörernas, så att de icke vidare tvingades att från annat håll söka sina hufvudsakliga inkomster.

En särskild maning för staten att nu bereda fiskerinäringen verkamt understöd erbjuder det sakförhållande, att de flesta hushållningssällskapen i följd af ansenligt minskade inkomster nödgats alldeles eller till stor del indraga de understöd, som af dem förut lemnats åt fiskerierna.

Den af Kongl. Maj:t äskade tillökningen, stor 30,000 kronor, i anslaget för fiskerierna torde emellertid till fullo tagas i anspråk för täckande af endast de mest trängande bland ofvan antydda behof, ity att näppeligen dubbla beloppet skulle blifva till fyllest, om de samtliga skulle behörigen kunna främjas. Detta oaktadt har hänsyn icke ännu tagits till ett i så hög grad viktigt intresse, som underlättandet för vår mestadels medellösa fiskarebefolkning att skaffa sig tidsenliga båtar och redskap samt trygga en någorlunda regelbunden afsättning af deras fångst. För dessa syften anser jag mig dock ej böra föreslå anslag utan återbetalningsskyldighet, men väl lån af staten på billiga villkor. I ändamål att göra användandet af den summa, hvilken härtill kan ställas till förfogande, så fruktbringande som möjligt, synas mig ansökningar om delaktighet deruti böra prövas af lokalkomitéeer, utsedda af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i de respektive länen, hvarvid såväl lånebehofven som den erbjudna säkerhetens beskaffenhet borde sorgfälligt granskas, och derefter skulle ansökningarne af samma befallningshafvande jemte eget yttrande till Kongl. Maj:t insändas.

Huru behjertansvärd den nu föreliggande frågan är, framgår bäst af det erfarenhetsrön, att våra fiskare, i motsats till mindre jordbrukare och handverkare, hafva synnerligen svårt att i allmänna penninganstalter erhålla lån, när antaglig säkerhet sällan kan anskaffas. Såsom sådan godkännes nemligen ej båtar eller redskap, icke ens om de äro försäkrade, och yrkesbröderna äro i regeln för fattiga för att deras borgensförbindelser kunna tillmätas något värde. Dessutom är det i flertalet af våra kustlandskap mestadels omöjligt för fiskarena att af enskilda personer skaffa sig nödigt förlagskapital. Kunde deremot billigt sådant erhållas för inköp af fullt lämpliga farkoster och redskap i tillräcklig myckenhet, skulle ifrågavarande näringskälla utan tvifvel gå en hastig utveckling till mötes och dymedelst förhjelpa en idog befolkning från betryck till välstånd, såsom t. ex. i Halland delvis redan skett.

Men en annan betänklig svårighet för denne näringsidkare ligger deruti, att afsättningen tidtals blir så dålig, att fisket då måste plötsligen inskränkas, ja hardt när upphöra. Så inträffar t. ex. ofta under varm eller eljest ogynsam väderlek, att fiskarena måste snart sagdt bortskänka en mödosamt förvärfvad, riklig fångst, när efterfrågan är ringa, och varan allt för ömtålig för att kunna förvaras, tills ändring härutinnan inträdt, eller fraktas till annan för försäljning gynsam ort, ett förhållande som naturligtvis alstrar missmod och lätt nog medför ödesdiger ligkiltighet för yrkets ordentliga utöfvande. Det

enda medlet att förebygga sådana svåra motgångar vore anläggande af salterier och andra dermed jemförliga etablissement, som blefve säkra afnämare af fångsten samt beredde den till hållbar och begärlig vara. Men för att nämnda företag skola kunna åvägbringas, kräfvess oundgängligen billigt förlagskapital, och om staten beredde tillfälle härtill, skulle vår fiskarebefolkning äfven i senast berörda hänseende deraf skörda fördelar af genomgripande betydelse för sitt tunga och ovissa näringsfång.

Då jag föreställer mig, att en summa af 20,000 kronor årligen åtminstone till en början vore tillfyllestgörande för att tillgodose våra fiskeidkande landskaps lånebehof för nu omförmälda syften, får jag med stöd af hvad sålunda blifvit anfördt hemställa,

att Riksdagen behagade till Kongl. Maj:ts förfogande för år 1889 ställa ett belopp af 20,000 kronor, i ändamål att på billigast möjliga vilkor deraf lemna lån åt behöfvande fiskare för inköp af tidsenliga fiskebåtar eller redskap och anläggande af salterier eller andra dermed jemförliga inrättningar, samt att ansökningar om undfående af sådana lån pröfvas såväl af lokalkomitéeer, som Kongl. Maj:ts befallningshafvande inom de respektive länen utsett, som ock af bemälda befallningshafvande, hvarefter fördelningen af Kongl. Maj:t verkställes.

Slutligen får jag vördsamt anhålla, att föreliggande motion måtte vardas till statsutskottet remitterad.

Stockholm den 26 januari 1889.

I. Kerfstedt.
